

Developing a Structural Model of Marital Commitment Based on Forgiveness and Self- Differentiation by Mediator Role of Marital Intimacy

Received: 2020-01-13

Accepted: 2020-08-04

Sonbol Moghimi

PhD Student Counseling, Department of Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

[Omid Moradi](#)

o.moradi@iausdj.ac.ir

Department of Counseling, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran (**Corresponding Author**)

Asrin Seyed Al-Shohadaei

Department of Psychiatry, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

Hamzeh Ahmadian

Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

Abstract

To understand the quality and stability of marital relationships, paying attention to marital commitment is as important as marital satisfaction. The purpose of this study was to develop a causal relationship model of marital commitment based on forgiveness and differentiation by mediating marital intimacy. The research method is quantitative in terms of purpose and in terms of collecting data, correlation is a structural equation analysis. A sample of 442 people from all married workers in districts 1 and 2 of Sanandaj was selected as an available sampling. Inventory of marital commitment ([Adams and Jones, 1997](#)), marital intimacy ([Walker and Thompson, 1983](#)), ([Skowron and Smith, 2003](#)), and forgiveness ([Pollard and Anderson, 1988](#)) was completed by the subjects. The results of structural equation analysis showed that forgiveness ($P \leq 0/01$, $\beta= 0/47$), differentiation ($P \leq 0/05$, $\beta= 0/13$), and intimacy ($P \leq 0/05$, $\beta= 0/12$) had a direct effect on marital commitment. Also, forgiveness and differentiation by mediating intimacy. Have an indirect effect on marital commitment. The findings of this study show that the conceptual model of marital commitment based on differentiation and forgiveness by mediating marital intimacy fitted with the experimental model. Overall, the findings of this study show the impact of forgiveness, differentiation, and intimacy on marital commitment, and as a result, despite the marital commitment, couples, despite experiencing painful events, continue together and bound by actions and frameworks. Specific ones are bound to a great purpose.

Key words: *marital commitment, forgiveness, differentiation, marital intimacy*

Introduction

Marital commitment is defined as a cognitive process that reflects the decisions people make about their partner (Gobbi, 2018). Marital commitment is the strongest and most sustainable factor predicting the quality and stability of a marital relationship (Mosko, 2009). One of the personality traits that has a potential link to commitment is forgiveness, which has contributed greatly to the development of positive psychology over the past few years, especially in the field of couple therapy. Forgiveness is defined as a fundamental change in a person's behavioral and emotional levels that occurs in relation to another person who has harmed him or her. Another reason that seems to be related to marital commitment is self-differentiation (Hill, Hasty, Moore, 2011). The concept of differentiation refers to the ability to experience intimacy with others and stay in the emotional space while at the same time being independent of others.

Methodology

The present study is in terms of quantitative nature, in terms of practical purpose and in terms of data collection method, correlation is the type of structural equation analysis have given. Based on the Cochran's sample size determination formula with a calculation of 5% error level, a sample with a volume of 442 people from the statistical population was selected as a multi stage cluster. The participants' Word criteria were: the ability to speak in Persian, the couple living together during the visit, and the participants' readiness to take part in the research. The criteria for leaving were: having personality disorders and participating in other research at the same time.

Results and discussion

In order to conduct the present study, first, they referred to the district and two education districts of Sanandaj city, and according to the criteria of leaving and leaving 442 subjects, they were selected from among the available employees. After selecting the research sample, the questionnaires were implemented and completed by the participants. After completing the research, the data collected were analyzed using statistical correlation methods and structural equation analysis.

Conclusion

The present study was conducted with the aim of adjusting the structural model of marital commitment based on desire and differentiation with the mediation of intimacy. Using the research method, the structural arguments of the punishment of the district prosecutor, the distinction of ability and research on marital commitment are left behind. From the part and the distinction of virtue through intimacy over marital commitment, among other things. It gives you and limits you. In order to provide you with an important structure and important function in married life, you can choose sustainability and health from among the visitors and the lack of

These other solutions. Have a shake too. You can use it this way. Using the services of consultants (Sternberg & Barnes, 1988). Explaining the Relationship between Marital Commitment and Section with (Karremans & Van Lange, 2004), Explanations and Interpretations (Brannan, Davis & Biswas – Diener, 2016), In this field, by using capable specialists, having the ability to use these viewers and using them, you can use it to be able to use it. Performance (Sternberg & Barnes, 1988). By using the current situation, you can adjust in terms of Hezekiah and marital guidance and ability and poor marital satisfaction. It has the potential to be able to read itself, to challenge itself, to challenge you, to challenge you, to control you, to enable you to strengthen yourself, and to serve you. Do it. Communicating with marriage guidance and commitment can make it worse for you as a family member and mother.

Research ethics

Due to the fact that the present study is an interventional research, the criteria and ethical criteria of the American Psychological Association and the ethical criteria of the Iranian Psychological and Counseling Organization were considered. A written informed consent was prepared with the following points in mind: the principle of confidentiality should be observed, the psychological health of the participants should be given priority, if people do not wish to participate in the treatment process, and their request should be respected. Also, based on the 26 codes approved by the National Ethics Committee in medical sciences research, codes 13 and 2 (benefits from the findings for the advancement of human knowledge), code 20 (coordination of research with religious and cultural standards) were observed.

Acknowledgements

This article is taken from the doctoral dissertation of counseling of Islamic Azad University, Sanandaj Branch, the first author, entitled Development of a causal model of marital commitment based on forgiveness and differentiation mediated by marital intimacy. The authors sincerely thank all the esteemed subjects participating in the research.

Authors' contributions

In this study, the first author was in charge of the treatment, data collection and article writing, and the second author was involved in data analysis and article writing.

Funding

This study was conducted at the personal expense of the researchers.

Availability of data and materials

In this study, questionnaires of marital commitment, marital intimacy, self-differentiation and forgiveness were used. This questionnaire is easily accessible to researchers

Ethical approval and satisfaction of participants

All study participants filled out an informed consent form, and the researchers assured them that the results of the study would be confidential.

Satisfaction for publication

The authors are completely satisfied with the publication of this article

Conflict of interest described

This research is not in conflict with personal or organizational interests. The first author of this research is a faculty member of Sanandaj Branch of Azad University and the second author is a PhD student in Counseling of Sanandaj Branch of Azad University.

References

- Adams, J. M., & Jones, W. H. (1997). The conceptualization of marital commitment: An integrative analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1177–1196. [Link]
- Brannan, Davis & Biswas – Diener. (2016). The Science of Forgiveness: Examining the Influence of Forgiveness on Mental Health. *Reference Module in Neuroscience and Biobehavioral Psychology*. 253- 256. [Link]
- Gobbi, Paula E.(2018). "Childcare and commitment within households," *Journal of Economic Theory*. 176(5), 503-551. [link]
- Karremans, J. C., & Van Lange, P. A. M. (2004). Back to caring after being hurt: The role of forgiveness. *European Journal of Social Psychology*, 34(2), 207–227. [Link]
- Mosko, J. (2009). *Commitment and attachment dimensions*. [PhD Dissertation]. Indianan: Purdue University. [link]
- Hill, W., Hasty, C., Moore, C. J. (2011). Differentiation of Self and the Process of Forgiveness: A Clinical Perspective for Couple and Family Therapy. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 32(1), 43-57. [link]
- Sternberg, R. J. (1988). Triangulating love. In R. J. Sternberg & M. L. Barnes (Eds.), the psychology of love. New Haven, CT: Yale University Press. 119-138. [link]

تدوین مدل ساختاری تعهد زناشویی بر اساس بخشایشگری و خود-تمایز یافتگی با

میانجی‌گری صمیمیت زناشویی

دریافت: ۱۳۹۸-۱۰-۲۳ پذیرش: ۱۳۹۹-۰۶-۱۴

سنبل مقیمی	دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، واحد سنج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنج، ایران.
مرادی امید o.moradi@iausdj.ac.ir	گروه مشاوره، واحد سنج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنج، ایران (نویسنده مسئول)
اسرین سیدالشهدایی	گروه روانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنج، ایران.
حمزه احمدیان	گروه روانشناسی، واحد سنج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنج، ایران.

چکیده

برای درک کیفیت و ثبات روابط زناشویی، توجه به تعهد زناشویی به‌اندازه رضایت زناشویی اهمیت دارد. پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل علی تعهد زناشویی بر اساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت زناشویی، انجام گرفت. روش پژوهش از لحاظ ماهیت کمی، از نظر هدف کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها همبستگی از نوع تحلیل معادلات ساختاری است. نمونه‌ای به حجم ۴۴۲ نفر از میان تمامی کارکنان متأهل آموزش و پرورش ناحیه ۱ و ۲ سنج به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. پرسشنامه‌های تعهد زناشویی (Adams & Jones, 1997)، صمیمیت زناشویی (Walker & Thompson, 1983)، خود تمایز یافتگی (Skowron & Schmitt, 2003) و بخشش (Pollard & Anderson, 1988) توسط آزمودنی‌ها تکمیل شد. نتایج حاصل از تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که بخشش ($P \leq \beta = 0.47$)، تمایز یافتگی ($P \leq \beta = 0.13$) و صمیمیت ($P \leq \beta = 0.12$) بر تعهد زناشویی اثر مستقیم دارند. همچنین بخشش ($P \leq \beta = 0.08$) و تمایز یافتگی ($P \leq \beta = 0.02$) با واسطه صمیمیت بر تعهد زناشویی، اثر غیرمستقیم دارد. یافته‌های پژوهش بیانگر برآزش مدل مفهومی تعهد زناشویی بر اساس تمایز یافتگی و بخشش با واسطه‌گری صمیمیت زناشویی با مدل تجربی است. در مجموع یافته‌های این پژوهش نشان‌دهنده تأثیر بخشش، تمایز یافتگی و صمیمیت بر تعهد زناشویی است و در نتیجه با وجود تعهد زناشویی زوج علی‌رغم تجربه رویدادهای دردناک همچنان باهم بودنشان را حفظ می‌کنند و با مقید بودن به اعمال و چهارچوب‌هایی خاص به یک هدف عالی مقید می‌باشند.

کلیدواژه‌ها: تعهد زناشویی، بخشودگی، تمایز یافتگی، صمیمیت زناشویی

مقدمه

تعهد زناشویی^۱ به‌عنوان یک فرایند شناختی تعریف شده است که نشانگر تصمیماتی است که افراد در ارتباط با شریک زندگی و روابط خود اتخاذ می‌کنند (Gobbi, 2018). تعهد زناشویی، قوی‌ترین و پایدارترین عامل پیش‌بینی‌کننده کیفیت و ثبات رابطه زناشویی است (Mosko, 2009). تعهد زناشویی را می‌توان احساس تداومی را که در جاذبه و محدودیت‌ها پیدا می‌شود، تعریف کرد (Nelson, Kirk et al., 2011). تعهد ماهیت وابستگی فرد در رابطه را نشان می‌دهد، اینکه فرد در رابطه چقدر احساس امنیت می‌کند و تا چه حد احساس می‌کند که رابطه در درازمدت ارزشمند است. تعهد زناشویی را شامل سه بعد تعهد نسبت به همسر (تعهد شخصی)، تعهد نسبت به ازدواج (تعهد اخلاقی) و محدودیت اجتماعی (تعهد ساختاری) می‌داند. تعهد نسبت به همسر شامل عشق، رضایت و فداکاری است. تعهد نسبت به ازدواج، به مسئولیت‌پذیری زوجین برای حفظ ازدواج و احترام به آن گفته می‌شود، محدودیت اجتماعی نیز به پیامدهای عاطفی، مالی و اجتماعی خاتمه دادن به روابط زناشویی اشاره دارد (Ramirez Jr, 2008). برای درک کیفیت و ثبات روابط زناشویی، توجه به تعهد زناشویی به همان اندازه رضایت زناشویی اهمیت دارد (Yamaguchi, Smith et al., 2017). به همین دلیل در پژوهش‌های اخیر همبسته‌های تعهد زناشویی موردبررسی قرار گرفته‌اند و نتایج نشان داده‌اند که عوامل مختلفی بر تعهد زوجین اثر می‌گذارند (Goodfriend & Agnew, 2008). عواملی مانند رضایت زناشویی، برخورداری از مهارت‌های حل مسئله و ویژگی‌های شخصیتی و روانی اجتماعی را از مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های تعهد زناشویی دانسته‌اند (Mohammadi & Abbasi, 2016). یکی از ویژگی‌های شخصیتی که پیوندی بالقوه با تعهد دارد، بخشش^۲ است که در چند سال گذشته با گسترش روانشناسی مثبت^۳ سهم زیادی از مطالعات را به خود اختصاص داده است و به‌خصوص در حوزه زوج‌درمانی این گسترش چشمگیر بوده است. بخشش به‌عنوان یک تغییر بنیادی در سطوح رفتاری و هیجانی شخص تعریف شده است که نسبت به فرد دیگری که آسیبی به او رسانده است اتفاق می‌افتد؛ به‌عبارت‌دیگر، بخشش یک تصمیم نوع‌دوستانه است که شخص از افکار انتقام و اجتناب به واسطه جایگزینی هیجان‌های مثبت به‌جای خشم، ترس، خیانت و آسیب چشم‌پوشی می‌کند (Brannan, Davis &

1. marital commitment

2. forgiveness

3. positive psychology

Biswas – Diener, 2016). بخشش به عنوان یک ساختار چندبعدی حاوی عاطفه، رفتار و شناخت مفهوم سازی شده است و در مطالعه آن اهداف گوناگون (مثل شخصی، دیگران و خدا) و شیوه های بخشش (مانند ابراز احساس) را باید در نظر گرفت. توانایی بخشش همسر می تواند به عامل پابرجایی رابطه و افزایش رضایت زناشویی منجر گردد همچنین افرادی که قادر به بخشش همسر خود هستند اعتقاد بر تقدس رابطه زناشویی خود دارند و این توانایی بخشش همسر به استحکام بیشتر رابطه زناشویی و افزایش رضایت زناشویی می انجامد (Parvin, Tayebi & Zohreh, 2011). نتایج مطالعات نشان داده اند که بخشش نقش مهمی در حفظ روابط عاشقانه دارد. بخشش با تعهد زناشویی و از خودگذشتگی نسبت به شریک زندگی رابطه دارد (Karremans & Van Lange, 2004) و خشم، اضطراب و افسردگی را کاهش می دهد و در نهایت به حل تعارض های زناشویی کمک می کند (Braithwaite, Mitchell et al., 2016) و کیفیت زناشویی را افزایش می دهد (Fincham, Beach et al., 2007).

یکی دیگر از عواملی که به نظر می رسد با تعهد زناشویی مرتبط است متمایزسازی خود است (Hill, Hasty et al., 2011). مفهوم تمایز یافتگی به توانایی تجربه صمیمیت با دیگران و ماندن در فضای عاطفی و در عین حال استقلال از دیگران اشاره دارد. به گونه ای که افراد با تمایز یافتگی بالا واکنش های خود را به صورت منطقی کنترل می کنند و در مقابل، افراد با تمایز یافتگی پایین گرایش دارند تا این کنترل را با واکنش های هیجانی و عاطفی اعمال می کنند (Hill, Hasty et al., 2011). تمایز یافتگی بنیان های صمیمیت و پذیرش دوسویه را در ازدواج بررسی می کند. انتظار می رود زن و مردی که سطح تمایز یافتگی پایینی دارند، در زمان ازدواج، بلوغ هیجانی کمتر و ظرفیتی محدود برای صمیمیت و یکی شدن داشته باشند. در مقابل، در نظام های زناشویی تمایز یافته، همسران به یکدیگر اجازه می دهند که نقشی انعطاف پذیرتر و رابطه ای صمیمانه تر داشته باشند و تفاوت عقاید یکدیگر را تحمل و واکنش هیجانی کمتری را تجربه کنند (Kerr & Bowen, 1988).

تمایز یافتگی با تعارض های زناشویی رابطه معکوس و با رضایت زناشویی رابطه مستقیم دارد (Momeni, KavooosiOmid & Amani, 2016) همچنین نتایج پژوهش های دیگر هم نشان داده اند که تمایز یافتگی با تعهد زناشویی رابطه مثبت و معنی دار دارد (Hill, Hasty et al., 2011). نگاهی به روابط بین فردی هر شخص نشان می دهد که میزان بروز ویژگی های شخصیتی، رفتاری و هیجانی متأثر از عوامل مختلفی است. اینکه شخص

هیجان مثبت و توانایی بخشودگی بالایی دارد به این معنی نیست که در رابطه با همه اطرافیان درجه مشابهی از آن را نشان دهد و یا به کار ببندد. یکی از عواملی که در زندگی و روابط خانوادگی و اجتماعی زمینه بروز یا سرکوب ویژگی‌های فردی را فراهم می‌کند احساس صمیمیت^۱ است. در رابطه با بخشش و تمایز یافتگی به عنوان متغیرهای مرتبط با تعهد زناشویی به نظر می‌رسد که صمیمیت این میانجی‌گری را ایفا می‌کند. صمیمیت به عنوان توانایی ارتباط با دیگران با حفظ فردیت تعریف می‌شود. به عبارت دیگر، صمیمیت، توانایی شناخت خود در حضور دیگران است. صمیمیت یک نزدیکی، تشابه و روابط شخصی عاشقانه یا هیجانی با شخص دیگر است که مستلزم شناخت و درک عمیق از فرد دیگر و همین‌طور بیان افکار و احساساتی است که نشانه تشابه با یکدیگر است (Mohammadi & Abbasi, 2016). بر همین اساس نزدیکی و شناخت عمیق از فرد دیگر کمک می‌کند که همدلی در عین حفظ استقلال با دیگری ایجاد شود و همدلی هم نه تنها گام اول در بخشش بلکه عنصر اساسی در تمایز یافتگی و تعهد زناشویی است. تعهد در ازدواج و روابط زناشویی باعث افزایش رضایت از زندگی و رضایت زناشویی می‌شود (Cohan & Kleinbaum, 2002) و دومین عامل حفظ کننده ازدواج است. بدون تعهد، رابطه سطحی، ظاهری و بدون سمت و جهت خواهد بود. زوج‌هایی که در مورد تعهد خود در برابر همسر و دیگران به بلوغ فکری لازم نرسیده و وفاداری دوسوگرایانه را در پیش می‌گیرند، در ازدواج و کار با دیگران دچار مشکل خواهند شد و این روابط غالباً به شکست رابطه ازدواج می‌انجامد (Momeni, KavooosiOmid & Amani, 2016). بر اساس نتایج پژوهش‌های دیگر، فقدان تعهد مهم‌ترین عامل مؤثر بر بروز طلاق است (Cohan & Kleinbaum, 2002) بر این اساس مطالعاتی از این دست، ضرورت می‌یابند که در یک بافتار کلی و چندوجهی شالوده‌های بقا و شکوفایی رابطه زناشویی و یا سقوط و شکست آن را بررسی کنند.

بر همین اساس و با وجود اینکه پژوهش‌های قبلی نشان داده‌اند که تعهد زناشویی با بخشش (Coyle & Enright 1997)، تمایز یافتگی (Hill, Hasty et al., 2011) و صمیمیت (Mohammadi, Hyderinia & Abbasi, 2016) ارتباط دارد، اما چون نقش صمیمیت در تعدیل و تسهیل ارتباط متغیرهای بخشش و تمایز یافتگی با تعهد و رضایت زناشویی مغفول مانده است. همچنین تمایز یافتگی و بخشش به عنوان مکانیسم‌های یک فرایند در رابطه با تعهد زناشویی مورد بررسی قرار نگرفته‌اند. در

پژوهش حاضر نه تنها به بررسی تأثیرات مستقیم و جداگانه متغیرها بر همدیگر پرداخته شده است بلکه تأثیرات تعاملی و غیرمستقیم آن‌ها در قالب مدل هم بررسی خواهد شد. بنابراین، مسأله اصلی پژوهش حاضر این است که آیا مدل تعهد زناشویی بر اساس بخشودگی و تمایز یافتگی به واسطه صمیمیت با داده‌های تجربی برازش دارد؟

روش

پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت کمی، از نظر هدف کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها همبستگی از نوع تحلیل معادلات ساختاری است. جامعه آماری این مطالعه را کارکنان متأهل آموزش و پرورش ناحیه کک و دو سندج در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ تشکیل داده‌اند. بر اساس فرمول تعیین حجم نمونه کوکران با محاسبه سطح خطای ۵ درصد، نمونه‌ای به حجم ۴۴۲ نفر از میان جامعه آماری به صورت نمونه گیری در دسترس، انتخاب شدند. معیارهای ورود شرکت کنندگان عبارت بودند از: توانایی صحبت به زبان فارسی، با هم زندگی کردن زوجها در زمان مراجعه، آمادگی شرکت کنندگان برای شرکت در پژوهش. معیارهای خروج عبارت بودند از: ابتلا به اختلالات شخصیت و شرکت هم‌زمان در پژوهش‌های دیگر.

ابزار

پرسشنامه تعهد زناشویی^۱: این پرسشنامه توسط (Adams & Jones, 1997)، با هدف سنجش تعهد زوجین نسبت به همسر و ازدواج طراحی شده است. پرسشنامه ۴۴ گویه دارد و دارای سه مؤلفه تعهد شخصی (۱-۴-۸-۳۶-۳۸-۴۴)، تعهد اخلاقی (۳-۶-۹-۱۳-۲۰-۲۲-۲۱-۲۳-۲۶-۲۹-۳۰-۳۴-۳۵-۳۷-۴۱) و تعهد ساختاری (۲-۵-۷-۱۲-۱۵-۱۷-۱۹-۳۳-۳۹-۴۰-۴۲-۴۳) است. نمره گذاری پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای و از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم است. سؤالات ۲، ۴، ۶، ۷، ۹، ۱۰، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۲ به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. حداقل امتیاز ممکن ۴۴ و حداکثر ۲۲۰ خواهد بود. نمره بین ۴۴ تا ۸۸ بیانگر تعهد زناشویی پایین، نمره بین ۸۸ تا ۱۳۲ بیانگر تعهد زناشویی متوسط و نمره بالاتر از ۱۳۲ نیز تعهد زناشویی بالا را نشان می‌دهد. در پژوهش آدامز و جونز پایایی سؤالات پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۹ گزارش شده است. در ایران

1. marital commitment questionnaire (MCQ)

روایی محتوایی مطلوب و آلفای کرانباخ ۰/۸۵ را گزارش کرده‌اند (Momeni, KavooosiOmid & Amani, 2016).

مقیاس صمیمیت زناشویی^۱: این پرسشنامه توسط (Walker & Thompson, 1983) برای سنجش مهر و صمیمیت بین زوجین تدوین شده است. پرسشنامه ۱۷ گویه دارد و در قالب یک مؤلفه کلی (نزدیکی عاطفی) آورده شده است. نمره‌گذاری مقیاس مذکور بر روی یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای، از ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) صورت می‌گیرد. نمره آزمودنی در این پرسشنامه از طریق جمع نمرات سؤالات و تقسیم آن بر عدد ۱۷ حاصل می‌شود. دامنه نمرات بین ۱ تا ۷ است که نمره بالاتر نشانه صمیمیت بیشتر است. روایی پرسشنامه ۰/۸۲ و ضریب آلفای کرانباخ و دونیمه کردن برای این آزمون ۰/۹۶ گزارش شده است (Mohammadi & Abbasi, 2016).

پرسشنامه تمایز یافتگی خود^۲: این پرسشنامه توسط (Skowron & Schmitt, 2003) برای سنجش تمایز یافتگی افراد ساخته شده است. تمرکز این ابزار بر ارتباط‌های مهم زندگی و روابط جاری افراد با خانواده اصلی است. پرسشنامه ۴۶ گویه و ۴ خرده مقیاس، واکنش‌پذیری عاطفی (۱-۶-۱۰-۱۴-۱۸-۲۱-۲۶-۳۰-۳۴-۳۸-۴۰)، جایگاه من (۴-۷-۱۱-۱۵-۱۹-۲۳-۲۷-۳۱-۳۵-۴۱-۴۳)، گریز عاطفی (۲-۳-۸-۱۲-۱۶-۲۰-۲۴-۲۸-۳۲-۳۶-۳۹-۴۲) و هم آمیختگی با دیگران (۵-۹-۱۳-۱۷-۲۱-۲۵-۲۹-۳۳-۳۷-۴۱-۴۴-۴۵-۴۶) را در برمی‌گیرد. نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۶ گزینه‌ای (ابتدا در مورد من صحیح نیست = ۱ تا کاملاً در مورد من صحیح است = ۶) است. حداکثر نمره پرسشنامه ۲۷۶ است. سؤال‌های (۲، ۳، ۵، ۶، ۸، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۲، ۴۴، ۴۵، ۴۶) نمره‌گذاری معکوس دارند. نمره کمتر در این پرسشنامه نشان‌دهنده سطوح پایین‌تر تمایز یافتگی است. ضریب آلفای گزارش شده برای این پرسشنامه ۰/۸۸ است. در ایران ضریب آلفای ۰/۸۵ را گزارش کرده است (Momeni, KavooosiOmid & Amani, 2016).

مقیاس سنجش بخشش در خانواده^۳: این مقیاس توسط (Pollard & Anderson, 1998) به منظور سنجش بخشودگی در خانواده تدوین شد. این پرسشنامه شامل ۴۰ سؤال و دو بخش، روابط خانواده اصلی (۲۰)

---

1. marital intimacy scale (MIS)
2. differentiation of self inventory (DSI)
1. family forgiveness scale FFS

سؤال اول) و روابط زناشویی فعلی (۲۰ سؤال دوم)، می‌شود. این مقیاس مشتمل بر پنج مقیاس یا بعد فرعی است که هر یک از آن‌ها دارای ۸ ماده است. خرده مقیاس‌ها عبارت‌اند از: ۱. واقع‌بینی ۲. تصدیق ۳. جبران عمل ۴. دلجویی کردن ۵. احساس بهبودی یا سبک‌بالی. پاسخ آزمودنی به هر یک از عبارات، در یک طیف لیکرت ۴ درجه‌ای از ۱ تا ۴ نمره‌گذاری می‌شود. در سوا لاتی که به صورت مستقیم نمره‌گذاری می‌شوند به گزینه الف نمره ۱ و به گزینه د نمره ۴ تعلق می‌گیرد (۳، ۴، ۶، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۵، ۳۶ و ۳۹). مابقی سؤالات به صورت معکوس یعنی به گزینه الف نمره ۴ و به گزینه د نمره ۱ تعلق می‌گیرد. دامنه نمرات در کل مقیاس بین ۴۰ تا ۱۶۰ قرار دارد. نمرات پایین نشان دهنده فقدان بخشش و نمرات بالا حاکی از وجود بخشش بالا در خانواده است. (Pollard & Anderson, 1998) در پژوهشی بر روی ۲۲۹ زن و ۱۱۳ مرد، ضریب آلفای پرسشنامه را ۰/۹۳ گزارش کرده‌اند. همچنین آن‌ها به منظور بررسی روایی این پرسشنامه، با استفاده از یک نمونه ۳۴۲ نفری، آن را با مقیاس خودمختاری ورتینگتون^۱ و مقیاس اخلاق رابطه‌ای^۲ همبسته کردند. نتایج تحلیل نشان داد که خرده مقیاس‌های این پرسشنامه از روایی همگرایی مطلوبی برخوردار هستند. همچنین نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که مقیاس بخشش خانواده دارای اعتبار سازه قابل قبولی است (Mohammadi & Abbasi 2016).

شیوه اجرای پژوهش

جهت انجام پژوهش حاضر، ابتدا به ناحیه و دو آموزش و پرورش شهرستان سنندج مراجعه و با توجه به ملاک‌های ورود و خروج ۴۴۲ آزمودنی به صورت در دسترس از میان کارمندان انتخاب شدند. پس از انتخاب نمونه‌ی پژوهش پرسشنامه‌ها توسط شرکت کنندگان اجرا و تکمیل شد. پس از پایان اجرای پژوهش، تحلیل داده‌های گردآوری شده با روش‌های آماری همبستگی و تحلیل معادلات ساختاری انجام شد.

اخلاق پژوهش

به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی به همه شرکت کنندگان در مورد اهداف پژوهش و شرکت داوطلبانه در مطالعه توضیح داده شد و به همه شرکت کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات فردی اخذ شده از آن‌ها

2. worthington autonomy scale

3. relational ethics scale

محرمانه باقی خواهد ماند. این پژوهش دارای کد اخلاق به شماره IR.MUK.REC.1397/5047 از دانشگاه علوم پزشکی کردستان است.

یافته‌ها

آزمودنی‌های این پژوهش شامل کلیه کارکنان متأهل آموزش و پرورش شهر سنندج در ناحیه ۱ و ۲ بودند که به شیوه در دسترس انتخاب شدند. میانگین سن مردان ۴۰ و مدت ازدواج آن‌ها ۱۳ سال بود. این میانگین برای سن زنان ۴۳ سال و برای مدت ازدواج آن‌ها ۱۶ سال بود. تعداد کل آزمودنی‌های خانم ۳۱۸ نفر بودند که ۱۳۹ آن‌ها تحصیلات کارشناسی داشته‌اند. تعداد آزمودنی‌های مرد ۱۲۴ نفر می‌باشند که بیشتر آن‌ها ارشد و کارشناسی بوده‌اند. در مجموع ۲۳۶ نفر از آزمودنی‌های پژوهش، ۲ فرزند، ۸۲ نفر یک فرزند، ۷۰ نفر ۱ فرزند و ۶۴ آزمودنی هم ۳ فرزند داشته‌اند. میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش در جدول شماره ۱ آمده است.

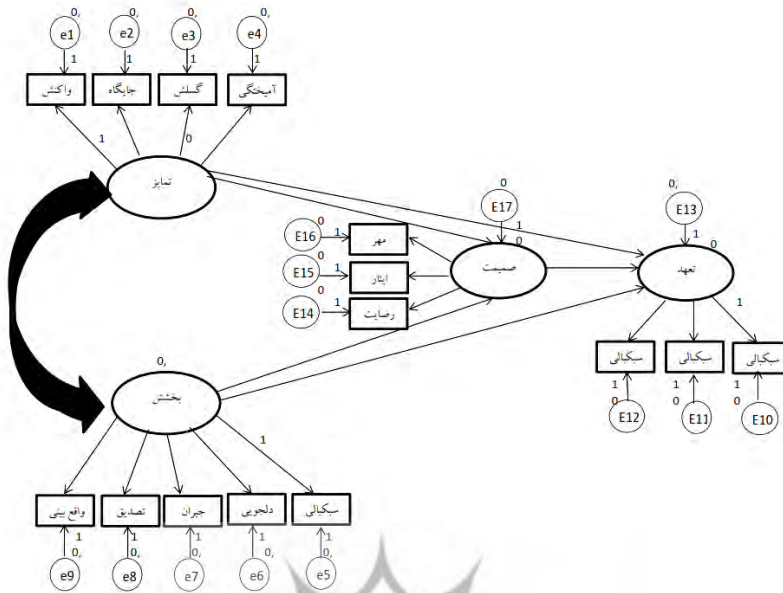
جدول ۱.

میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

S	M	ابعاد	متغیر
۲۰/۵۰	۱۳۴/۷۲	کل	تعهد
۲۲/۶۷	۹۰/۷۵	کل	صمیمیت
۸/۲۰	۳۹/۵۶	واکنش‌پذیری	تمایز یافتگی
۷/۵۰	۳۲/۷۷	جایگاه من	
۸/۹۲	۴۴/۶۸	گسلش عاطفی	
۹/۶۵	۳۸/۲۴	آمیختگی	بخشش
۳/۰۳	۲۲/۴۹	واقع‌بینی	
۳/۴۱	۲۳/۷۶	تصدیق	
۳/۵۰	۲۳/۲۹	چبران	
۳/۳۵	۲۲/۸۷	دلجویی	
۳/۷۲	۲۴/۲۰	سبک‌بالی	

در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار متغیرهای تمایز یافتگی، بخشش، صمیمیت و تعهد زناشویی و

مؤلفه‌های آن‌ها آورده شده است.

شکل ۱

مدل پیشنهادی تعهد زناشویی بر اساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت

الگوی پیشنهادی در این پژوهش در مجموع ۱۴ متغیر را در خود جای داده است. جهت تعیین برازندگی الگوی پیشنهادی با داده‌ها، ترکیبی از شاخص‌های برازندگی به شرح زیر مورد استفاده قرار گرفت: ۱- مقدار مجذور کای، ۲- شاخص هنجار شده مجذور کای، ۳- شاخص برازندگی هنجار شده، ۴- شاخص برازش تطبیقی و ۵- جذر میانگین مجذورات خطای تقریب. همان‌طور که نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد، مدل پیشنهادی بر اساس شاخص‌های فوق از برازندگی خوب برخوردار است.

جدول ۲

شاخص‌های برازندگی الگوی پیشنهادی پژوهش

اندازه شاخص	شاخص‌های برازندگی
۲۰۲/۴۰۸	مجذور کای χ^2
۴/۹۴	شاخص هنجار شده مجذور کای χ^2/df
۰/۸۹	شاخص برازندگی هنجار شده NFI
۰/۹۱	شاخص برازش تطبیقی CFI
۰/۰۹	جذر میانگین مجذورات خطای تقریب RMSEA

اندازه محاسبه شده و هنجار شده آماره مجذور کای رابطه میان اندازه‌های مورد انتظار و مشاهده شده را می‌سنجد. در صورت نزدیک بودن اندازه مورد انتظار (مدل پیشنهادی) به اندازه مشاهده شده (داده‌های جمع‌آوری شده)، تفاوت معنی‌داری وجود نخواهد داشت؛ بنابراین، مجذور کای در پژوهش حاضر مدل پیشنهادی را تأیید می‌کند. شاخص‌های برازندگی هنجار شده و برازش تطبیقی می‌توانند بین ۰ و ۱ باشد و ارزش‌های ۰/۹۰ و بالاتر به‌عنوان ارزش‌های قابل قبول تلقی می‌شوند. چون این شاخص‌ها در مدل پیشنهادی و مدل نهایی ۰/۹۰ بود، بنابراین مدل را تأیید می‌کنند. شاخص جذر میانگین مجذورات خطای تقریب که به‌عنوان شناخته شده‌ترین شاخص در ارزیابی مدل معرفی شده است در الگوی پژوهش ۰/۰۹ است که نشان‌دهنده برازش خوب است. ضرایب استاندارد و غیراستاندارد تأثیر متغیرهای مستقل (تمایز یافتگی و بخشش) و متغیر واسطه‌ای (صمیمیت) بر متغیر وابسته (تعهد زناشویی) در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳

ضرایب استاندارد و غیراستاندارد مسیرهای مستقیم مدل با سطح معنی‌داری

معنی‌داری	مقدار بحرانی	ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد	مسیر
		۰/۵۹	۱	تمایز به واکنش‌پذیری
$P \geq 0.05$	۰/۷۱	۰/۰۴	۰/۰۶	تمایز به موقعیت
$P \leq 0.01$	۱۱/۴۶	۰/۸۸	۱/۶۱	تمایز به گسلس
$P \leq 0.01$	۱۱/۵۵	۰/۷۷	۱/۵۳	تمایز به آمیختگی
$P \leq 0.01$	۱۲/۸۳	۰/۶۵	۰/۷۳	بخشش به واقع‌بینی
$P \leq 0.01$	۱۵/۹۷	۰/۸۲	۱/۰۴	بخشش به تصدیق
$P \leq 0.01$	۱۴/۶۲	۰/۷۳	۰/۹۵	بخشش به جبران
$P \leq 0.01$	۱۵/۹۱	۰/۸۰	۰/۹۹	بخشش به دلجویی
		۰/۷۳	۱	بخشش به سبک‌بالی
$P \leq 0.01$	۳/۶۳	۰/۱۷	۰/۷۹	تمایز یافتگی بر صمیمیت
$P \leq 0.01$	۱/۹۷	۰/۱۳	۰/۵۶	تمایز یافتگی بر تعهد
$P \leq 0.01$	۱۲/۵۸	۰/۶۷	۵/۶۱	بخشش بر صمیمیت
$P \leq 0.01$	۵/۴۷	۰/۴۷	۳/۵۷	بخشش بر تعهد
$P \leq 0.05$	۲/۱۰	۰/۱۲	۰/۱۱	صمیمیت بر تعهد

با توجه به جدول که نتایج مسیرهای مستقیم را نشان می‌دهد، مؤلفه‌های بخشش ($\beta = 0.47, P \leq 0.01$),

تمایز یافتگی ($\beta = 0.13, P \leq 0.05$) و صمیمیت ($\beta = 0.12, P \leq 0.05$) بر تعهد زناشویی به صورت مثبت و

معنی‌داری تأثیر دارد.

جدول ۴

تأثیرهای کلی و غیرمستقیم متغیرهای مدل

تأثیر	مستقیم	غیرمستقیم	کلی
بخشش بر صمیمیت	۰/۶۶		
بخشش بر تعهد	۰/۳۷	۰/۰۸	۰/۴۵
تمایز یافتگی بر صمیمیت	۰/۱۶		
تمایز یافتگی بر تعهد	۰/۱۰	۰/۰۲	۰/۱۲
صمیمیت بر تعهد	۰/۱۲		

جدول بالا مسیرهای غیرمستقیم را نشان می‌دهد که ضریب استاندارد تأثیر بخشش بر تعهد به واسطه صمیمیت ۰/۰۸ است. به این معنی که به ازای هر انحراف استاندارد افزایش در بخشش ۰/۰۸ انحراف استاندارد افزایش در نمره تعهد به واسطه صمیمیت اتفاق می‌افتد. مجموع تأثیر کلی بخشش بر تعهد زناشویی ۰/۴۵ است. همچنین ضریب استاندارد تأثیر تمایز یافتگی بر تعهد به واسطه صمیمیت ۰/۰۲ است. به این معنی که به ازای هر انحراف استاندارد افزایش در تمایز یافتگی، ۰/۰۲ انحراف استاندارد افزایش در نمره تعهد به واسطه صمیمیت اتفاق می‌افتد. مجموع تأثیر کلی تمایز یافتگی بر تعهد زناشویی ۰/۱۲ است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل ساختاری تعهد زناشویی بر اساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت انجام شده است. نتایج تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که بخشش، تمایز یافتگی و صمیمیت بر تعهد زناشویی اثر مستقیم دارند. همچنین بخشش و تمایز یافتگی با واسطه صمیمیت بر تعهد زناشویی، اثر غیرمستقیم دارد. امروزه جایگاه تعهد در روابط زناشویی به دلیل افزایش روزافزون آمار خیانت‌ها و طلاق، در مطالعات خانواده و ازدواج بسیار بااهمیت تشخیص داده شده است. از آنجاکه تعهد سازه‌های مهم در زندگی زناشویی محسوب می‌شود و کارکرد مهمی در حفظ، پایداری و سلامت ازدواج دارد و فقدان آن سبب گسستی پیمان ازدواج و متزلزل شدن بنیان خانواده می‌گردد و در نهایت پدیده طلاق را به دنبال خواهد داشت، لذا جهت افزایش میزان تعهد زوج‌ها، شناخت صحیح این سازه‌های مهم و عوامل مؤثر بر حفظ و تداوم آن ضرورت دارد (Sternberg & Barnes, 1988). در ارتباط بین تعهد زناشویی و بخشش نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش‌های (Braithwaite, Mitchell, Selby & Fincham, 2016)، (Karremans & Van Lange, 2004)، (Mohammadi & Abbasi, 2016) و (Coyle & Enright 1997) همسو است،

می‌توان گفت که در روابط زناشویی عوامل متعددی باعث رضایت همسران از یکدیگر می‌شود؛ در این میان بخشودگی یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در رضایت زناشویی محسوب می‌شود. بخشودگی از جمله توانمندی‌هایی است که می‌تواند در حفظ خانواده نقش مؤثری داشته باشد و به‌عنوان عاملی در تحلیل بهتر تعارضات زناشویی و نهایتاً دستیابی به رضایتمندی و سازگاری زناشویی عمل کند. هنگامی که فرد قادر به بخشش باشد، رابطه میان هتک حرمت و کیفیت رابطه زناشویی و رضایت زناشویی ضعیف، تعدیل می‌شود. افرادی که قادر به بخشش همسر خود هستند اعتقاد به تقدس رابطه زناشویی خود دارند و این توانایی بخشش همسر به استحکام بیشتر رابطه زناشویی و افزایش رضایت زناشویی می‌انجامد. ارتباط بخشودگی و تعهد زناشویی می‌تواند بدین صورت باشد که افرادی که ازدواج و خانواده را نهادی باارزش و مقدس می‌دانند، برای حفظ آن در زندگی زناشویی از بخشودگی استفاده می‌کنند و این بخشودگی می‌تواند به ادامه رابطه زوج کمک نماید.

یافته دیگر پژوهش که بیانگر ارتباط تمایز یافتگی با تعهد زناشویی است با نتایج یافته‌های (Momeni, KavooosiOmid & Amani, 2016)، (Hill, Hasty et al., 2011) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که تمایز یافتگی خود به‌عنوان یکی از مشخصه‌های فردی با تعهد زناشویی ارتباط دارد. افراد بیش‌تر تمایز یافته تمایل دارند تا خودمختاری در روابطشان داشته باشند و مایل‌اند صمیمیت بیشتری در روابطشان بدون غرق شدن در احساساتشان داشته باشند. این ویژگی‌های افراد تمایز یافته موجب افزایش تعهد زناشویی می‌شود. افراد تمایز یافته انعطاف‌پذیرتر، دارای تفکر مستقل، مقابله بهتر با حوادث استرس‌زا و مشکلات زناشویی خود را بهتر حل می‌کنند. انتخاب فردی مهم‌ترین عامل در ازدواج آن‌ها بوده است. به همین دلیل در زندگی زناشویی خود موفق‌ترند و از طیف گسترده‌ای از صمیمیت احساسی موجود در رابطه خود لذت می‌برند بدون اینکه خود را در این رابطه فدا کنند. ویژگی‌های افراد نامتمایز شامل بی‌اعتمادی، شک، عدم ابتکار عمل، احساس حقارت، سردرگمی، ناامیدی و نارضایتی زناشویی است. و در نهایت به تشکیل مثلث‌های متعدد منجر می‌گردد که این نتیجه‌ای جز شکستن تعهدات موجود در رابطه ندارد.

یافته دیگر پژوهش که بیانگر اثر مستقیم صمیمیت زناشویی و تعهد زناشویی است با یافته‌های (Cohan & Kleinbaum, 2002)، (Momeni, KavooosiOmid & Amani, 2016) و (Mohammadi & Abbasi, 2016) همسو است. بر اساس رویکرد تعاملی صمیمیت یک فرایند تعاملی و نیاز واقعی انسان است و در یک چارچوب نیاز بقا برای دل‌بستگی رشد می‌کند. از دیدگاه باگاروزی صمیمیت زناشویی را می‌توان با نظریه دل‌بستگی در مورد تعهد زناشویی مرتبط دانست (Skowron & Schmitt, 2003). بر اساس نظریه دل‌بستگی پیامدهای

تعاملات اجتماعی بر اساس پاداش‌هایی که فرد دریافت می‌کند یا هزینه‌هایی که وی باید متحمل شود، می‌تواند رضایت‌بخش یا غیر رضایت‌بخش باشد. پاداش‌ها تجارب مثبتی هستند که احساس لذت و شادمانی ایجاد می‌کنند که با سلامتی هیجانی و عاطفی و احترام به خود همراه‌اند. از طرف دیگر هزینه‌ها تجارب منفی هستند که به گرفتاری‌ها و ناراحتی‌های جسمانی و روانی منجر می‌شود. مطابق با این نظریه، روابط زناشویی زمانی تداوم می‌یابد که تجارب یکی از زوجین، ملاک‌ها و معیارهای قابل قبول هر دو زوج را دارا باشد. اولین معیار برای ارزیابی تجارب فعلی، سطح مقایسه جذابیت و رضایتمندی است. در این ارزیابی، پاداش‌ها و هزینه‌ها تماماً با هم مقایسه می‌شود. اگر میزان پاداش‌ها به‌دست آمده بیشتر از میزان هزینه‌های ازدست‌رفته باشد، رابطه رضایت‌بخش خواهد بود و دارای جذابیت برای زوجین است که خود باعث افزایش تعهد شخصی می‌شود؛ بنابراین زوج برای حفظ رابطه کوشش خواهند نمود. از سوی دیگر اگر میزان هزینه‌ها و مشکلات بیشتر از میزان پاداش‌ها برآورد شود، رابطه غیر رضایت‌بخش خواهد بود و فاقد جذابیت تلقی می‌گردد (Tang & Curran, 2013).

دیگر نتیجه‌ی پژوهش اثر غیرمستقیم بخشودگی با واسطه‌ی صمیمیت زناشویی بر تعهد زناشویی را نشان می‌دهد. در تبیین این یافته که در ادبیات نمی‌توان شواهد همسو یا ناهم‌سو برای آن آورد می‌توان این‌گونه استدلال کرد که از مؤلفه‌های صمیمیت ایثار و رضایت است که خود متأثر از بخشش است (Goodfriend & Agnew, 2008)، به همین دلیل افرادی که توانایی بخشش بالایی دارند از خودگذشتگی بیشتری در روابط نشان می‌دهند و به پیرو آن رضایت بیشتری هم تجربه می‌کنند که این رضایت پستوانه‌ای برای تعهد قرار می‌گیرد. همچنین بخشودگی بر عشق مؤثر است. طبق نظر (Sternberg & Barnes, 1988)، عشق مرکب از سه جزء محبت، صمیمیت و تعهد است. شکیبایی عشق را قابل انعطاف می‌سازد و شکیبایی توأم با بخشودگی از آسیب رساندن به اجزاء عشق جلوگیری می‌کند و آسیب وارده را بهبود می‌بخشد.

در نهایت یافته‌های این پژوهش اثر غیرمستقیم تمایز یافتگی با واسطه‌ی صمیمیت زناشویی بر تعهد زناشویی را نشان داد. در تبیین نتایج این یافته می‌توان گفت که تمایز یافتگی، بنیان‌های صمیمیت و پذیرش دوسویه را در ازدواج بررسی می‌کند. در نظام‌های زناشویی تمایز یافته، همسران به یکدیگر اجازه می‌دهند که نقشی نرمش پذیرتر و رابطه‌ای صمیمانه‌تر داشته باشند و تفاوت عقاید یکدیگر را تحمل و واکنش هیجانی کمتری را تحمل کنند. افراد با تمایز یافتگی پایین در تعارض‌های زناشویی در ارتباط با زوج، اضطراب را جذب می‌کنند و واکنش‌های هیجانی یا جدایی هیجانی نشان می‌دهند؛ بنابراین افراد تمایز یافته

نسبت به افراد با تمایز یافتگی پایین از صمیمیت بیشتری برخوردارند، زندگی موفق‌تر و مشکلات زناشویی کمتری دارند و در نتیجه سطح تعهد شخصی آن‌ها نیز بالاتر است و متعهدتر هستند.

در مجموع یافته‌های این پژوهش نشان‌دهنده تأثیر بخشش، تمایز یافتگی و صمیمیت بر تعهد زناشویی است و در نتیجه با وجود تعهد زناشویی زوج علی‌رغم تجربه رویدادهای دردناک همچنان باهم بودنشان را حفظ می‌کنند و با مقید بودن به اعمال و چهارچوب‌هایی خاص به یک هدف عالی مقید می‌باشند. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به برخی متغیرهای مداخله‌گر مانند وضعیت اجتماعی-اقتصادی و نوع فرهنگ که در کنترل پژوهشگر نبود، اشاره کرد. همچنین نمونه این پژوهش کارکنان آموزش و پرورش در ناحیه ۱ و ۲ سندج بود، لذا تعمیم‌پذیری به سایر گروه‌ها باید با احتیاط صورت گیرد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی نقش متغیرهای دیگر که به نظر می‌رسد بر تعهد زناشویی مؤثر است، مورد بررسی قرار گیرد و به منظور تعمیم‌پذیری بیشتر نمونه‌های پژوهش از سایر گروه‌های شاغل و غیر شاغل انتخاب شوند. به منظور افزایش تعهد زناشویی و کاهش مشکلات مربوط به تعارضات زناشویی و طلاق نتایج این پژوهش و پژوهش‌های مشابه می‌تواند در قالب کارگاه‌ها و پکیج‌های آموزشی در اختیار زوجین و متخصصان قرار گیرد.

محدودیت‌های پژوهش

در مدل مذکور برخی متغیرهای مداخله‌گر مانند وضعیت اجتماعی-اقتصادی، نوع فرهنگ، تفاوت‌های فردی و انگیزه شرکت‌کنندگان در کنترل پژوهشگر نبود، همچنین نمونه این پژوهش کارکنان آموزش و پرورش ناحیه ۱ و ۲ سندج بود، لذا تعمیم‌پذیری به سایر گروه‌ها باید با احتیاط صورت گیرد.

پیشنهاد‌های پژوهشی و کاربردی

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی این مدل بر روی زنان غیر شاغل و گروه‌های دیگر از افراد جامعه اجرا شود، همچنین کارگاه‌های آموزشی در مورد آموزش و بیان اهمیت متغیرهای مرتبط با تعهد زناشویی در مراکز مشاوره خانواده و ازدواج برگزار شود.

اخلاق پژوهش

به دلیل این که پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های مداخله‌ای است، بنابراین ملاک‌ها و ضوابط اخلاقی انجمن روان‌شناسی آمریکا و ملاک‌های اخلاقی سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره ایران در نظر گرفته شد. به طوری که یک رضایت‌نامه آگاهانه کتبی با در نظر گرفتن نکات زیر تدوین گردید: اصل رازداری رعایت شود، سلامت روان‌شناختی شرکت‌کنندگان در اولویت قرار گیرد، اگر افراد تمایل به شرکت در روند درمان نداشته باشند به درخواست آن‌ها احترام گذاشته شود. همچنین بر اساس کدهای ۲۶ گانه مصوب کمیته کشوری اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی کدهای ۱۳ و ۲ (منافع حاصل از یافته‌ها در جهت پیشرفت دانش بشری)، کد ۲۰ (هماهنگی پژوهش با موازین دینی و فرهنگی) رعایت شد.

مشارکت نویسندگان

در این مطالعه نویسنده‌ی اول، اجرای درمان، جمع‌آوری داده‌ها و نگارش مقاله را به عهده داشت و نویسنده دوم، در تحلیل داده‌ها و نگارش و ویرایش مقاله مشارکت داشت.

منابع مالی

این مطالعه با هزینه شخصی محققان انجام شد.

دسترسی به مواد و داده‌ها:

در این پژوهش از پرسشنامه‌های تعهد زناشویی، صمیمیت زناشویی، خود تمایز یافتگی و بخشش استفاده شد. این پرسشنامه به آسانی در دسترس محققان قرار دارد.

سپاسگزاری

این مقاله بر گرفته از رساله دکتری مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنجندج نویسنده اول با عنوان تدوین مدل علی تعهد زناشویی بر اساس بخشودگی و تمایز یافتگی با میانجیگری صمیمیت زناشویی است. نویسندگان از تمامی آموذنی‌های محترم شرکت کننده در پژوهش صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایند.

تأیید اخلاقی و رضایت مشارکت کنندگان:

همه مشارکت کنندگان در پژوهش فرم رضایت آگاهانه را پر کردند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

رضایت برای انتشار

نویسندگان از انتشار این مقاله رضایت کامل دارند.

تصریح درباره تعارض منافع:

این پژوهش با منافع شخص یا سازمانی منافات ندارد. نویسنده اول این پژوهش عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد سنجندج و نویسنده دوم دانشجوی مقطع دکتری مشاوره دانشگاه آزاد واحد سنجندج است.

سپاسگزاری

نویسندگان از همه شرکت کنندگان در این پژوهش، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

References

- Adams, J. M., & Jones, W. H. (1997). The conceptualization of marital commitment: An integrative analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1177–1196. [Link]
- Amato, P. R. (2007). Studying marriage and commitment with survey data. In S. L. Hofferth & L. M. Casper (Eds), *Handbook of measurement issues in family research*. Mahwah, NJ: *Lawrence Erlbaum*. 3 (1), 53-65. [link]
- Braithwaite, S. R., Mitchell, C. M., Selby, E. A., Fincham, F. D. (2016). Trait forgiveness and enduring vulnerabilities: Neuroticism and catastrophizing influence relationship satisfaction via less forgiveness. *Personality and Individual Differences*. 1(94), 236-247. [link]
- Brannan, Davis & Biswas – Diener. (2016). The Science of Forgiveness: Examining the Influence of Forgiveness on Mental Health. *Reference Module in Neuroscience and Biobehavioral Psychology*. 253- 256. [Link]
- Cohan, C. L., Kleinbaum, S. (2002). Toward a greater understanding of premarital cohabitation and marital commitment. *Journal of Marriage and Family*, 64(1), 180-193. [link]
- Coyle, C. T., Enright, R. D. (1997). Forgiveness intervention with postabortion men. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 65(6), 1042–1046. [link]
- Ehteshamzadeh, Karremans and Van Lange., Tayebi, Zohreh. (2011). The Relationship between Personality Characteristics and Attachment Styles with Forgiveness in Ahvaz National Oil Company Staff. *New Findings in Psychology*, 6, (18), 102-87. (Persian) [link]
- Fincham, F. D., et al. (2007). "Longitudinal relations between forgiveness and conflict resolution in marriage." *Journal of family psychology* 21(3): 542. [link]
- Freedman, S. R., Enright, R. D. (1996). Forgiveness as an intervention goal with incest survivors. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 64(5), 983–992. [link]
- Gobbi, Paula E. (2018). "Childcare and commitment within households," *Journal of Economic Theory*. 176(5), 503-551. [link]
- Goodfriend, W., Agnew, C.R. Sunken costs and desired plans. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2008; 37: 1639-1652. [link]

Family Counseling and Psychotherapy, Vol. 10, No. 1 (29), 2020

- Hill, W., Hasty, C., Moore, C. J. (2011). Differentiation of Self and the Process of Forgiveness: A Clinical Perspective for Couple and Family Therapy.32 (1): 43- 57. [link]
- Karremans, J. C., & Van Lange, P. A. M. (2004). Back to caring after being hurt: The role of forgiveness. *European Journal of Social Psychology*, 34(2), 207–227. [Link].
- Kerr, M., B.Bowen, M. (1988). *Family evaluation: An approach based on Bowen theory*.NY: Norton. [link]
- Pollard, M. W., Anderson, R. A., Anderson, W. T., & Jennings, G. (1998). The development of a family forgiveness scale. *Journal of Family Therapy*, 20(1), 95-109. [link]
- Mohammadi, B., Hyderinia, A., Abbasi, H. (2016). Predicting marital commitment based on Marital Intimacy and Forgiveness. *The growth of psychology*. (Persian) [link]
- Momeni, Mr., KavooosiOmid, S., Amani, R. (2016). Prognosis of marital commitment based on their differentiation, family solidarity, and marital intimacy. *Two Quarterly Pathology, Advice and Family Enrichment*.1 (2).58-46. (Persian) [link]
- Mosko, J. (2009). *Commitment and attachment dimensions*. [PhD Dissertation]. Indianan: Purdue University. [link]
- Nelson, J.A., Kirk, AM., Ane, P., Serres, SA. (2011): Religious and spiritual values and moral commitment in marriage: untapped resources in couples counseling? *Counseling and Values*. 55(2):228-46. [link]
- Ramirez Jr A. An examination of the tripartite approach to commitment: an actor-partner interdependence model analysis of the effect of relational maintenance behavior. *Journal of Social and Personal Relationships*. 2008, 25(6):943-65. [link]
- Skowron, E. A., Schmitt, T. A. (2003). Assessing interpersonal fusion: Reliability and validity of a new DSI fusion with others subscale. *Journal of Marital and Family Therapy*. 29 (2), 209-222. [link]
- Sternberg, R. J. (1988). Triangulating love. In R. J. Sternberg & M. L. Barnes (Eds). *The psychology of love*. New Haven, CT: Yale University Press. 119-138. [link]

- Tang, C. Y., Curran M. A. (2012). Marital Commitment and Perceptions of Fairness in Household Chores. *Journal of family Issues*. 34(12), 1598 –1622. [[link](#)]
- Yamaguchi, M., Smith, A., Ohtsubo, Y. (2017). Loneliness Predicts Insensitivity to Partner Commitment. *Personality and Individual Differences*. 105(15), 200-207. [[link](#)]
- Walker, A. J., & Thompson, L. (1983). Intimacy and intergenerational aid and contact among mothers and daughters. *Journal of Marriage and the Family*, 45, 841-849. [[link](#)]

